

Referat fra Fellesmøtet FU - UU 17 Juni 2014 - Utkast

Tilstede: Oddrun Samdal, Anne Lise Fimreite, Anne Christine Johannessen, Kristin Kalvik, Berte-Elen R. Konow, Robert Bjerknes, Jarl Giske, Einar Thomassen, Roland Jonsson, Robert Murison, Inge Fristad, Magnus Tandberg, Claus Huitfeldt, Ann-Elin Eriksen, Knut Hidle, Kariane Westrheim

Christen Soleim, Heidi A. Espedal, Ane Landøy, Ingvill Greve, Alexander Sandtorv, Astrid Rambøl, Anders Parmann, Torill E. Eide, Anne Beate Maurseth, Tove Steinsland, Ronald Worley,

FU-UU 1/14 **Forskerutdanningen i et organisasjonsperspektiv**

Oddrun Samdal orienterte om NOKUTs rapport om UiBs sitt kvalitetssikringssystem. I rapporten blir UiB bl.a. anbefalt å vurdere om hvorvidt kvalitetssikringssystemet for første og andre syklus, også bør omfatte ph.d.-utdanningen.

Alexander Sandtorv, ph.d.-kandidat ved Kjemisk institutt, innledet til diskusjon med en presentasjon om kvalitetssystemet sett fra en ph.d.-kandidats perspektiv. Blant de temaene som ble belyst var ph.d.-kandidatens status, ph.d.-kandidatenes behov for en arena for å diskutere fag, og behovet for kursing av ph.d.-kandidater som skal undervise. Se vedlagt presentasjon for nærmere informasjon.

I diskusjonen som fulgte, kom følgende innspill:

- **Statusen til ph.d.-kandidater:** en ph.d.-kandidat befinner seg i skjæringsfeltet mellom det å være student og det å være forsker. Mange pekte på at det må tilrettelegges for forskerrollen i forskerutdanningen.
I forlengelsen av dette ble det fra flere hold understreket at den faglige forskningsaktiviteten må ligge til grunn for hvordan forskerutdanningen organiseres, og at dette gjelder alt fra opptaksprosess, opplæringsdel, midtveisevaluering til omfang og innretning på avhandling. Dette vil blant annet innebære at forskerne selv må være aktive forvaltere av forskerutdanningen, og at det er ut fra slike perspektiver man bør etablere ordninger, både administrativt og faglig, for å håndtere forskerutdanningen til den enkelte kandidat på best mulig måte.
- **Arena for faglige diskusjoner:** Når det gjelder arena for faglige diskusjoner, ble det vist til forskerskolene, som er faglige- og tverrfaglige nettverk som består av ph.d.-kandidater og deres veiledere, som en viktig arena for faglige diskusjoner for ph.d.-kandidatene. Det ble også påpekt at ph.d.- forskriften setter krav om at kandidaten skal være tilknyttet et fagmiljø.
- **Veiledning:** Flere kommentarer trakk frem veiledning som helt sentralt for kvalitetssikringen av forskerutdanningen. Veilederen er den eneste som følger kandidaten fra begynnelse til slutt gjennom hele ph.d. -løpet. I noen tilfeller opplever kandidaten at veilederen er det eneste kontaktleddet inn mot UiB. Kandidaten er da prisgitt at dette forholdet fungerer bra. Det er behov for mer enn bare én veileder som følger kandidaten gjennom hele løpet, og det ble påpekt at det er viktig at alle får tilbud om minst to veiledere, hvilket også er nedfelt i UiBs praksis.
- Det ble foreslått at tilbudet om mer omfattende veilederopplæring gjøres mer systematisk og om at det opprettes flere arenaer for erfaringsutveksling mellom veiledere.
- Det ble påpekt at det ikke bør ikke tilbys veiledning innen prosjekter der institusjonen mangler solid fagkunnskap.

- **Diverse:** I tillegg ble det nevnt at årsrapportene er ikke godt nok egnet til innmelding av problemstillinger som krever en rask avklaring. I slike tilfeller bør andre tiltak vurderes. Likeledes ble det understreket at midtveisevaluering og opptaksvurdering er viktige kvalitetsfremmende tiltak. Flere av kommentarene støttet også behovet for at kandidatene får tilbud innen universitetspedagogikk, evt som et kurs i «transferable skills», slik det gjøres enkelte steder.

Videre oppfølging:

Viserektor for utdanning, Oddrun Samdal, og prorektor Anne Lise Fimreite oppsummerte diskusjonen ved å understreke at det er et felles anliggende ved hele UiB å sikre en god og helhetlig organisering av forskerutdanningen. I oppsummeringen ble det også vist til Salzburg I og II som fremhever at forskerutdanningen skal være forskjellig fra første og andre syklus, men at den er en del av en læringsprosess som fortsetter hele livet. Derfor er det viktig at organiseringen av forskerutdanningen ikke munner ut i en prioriteringskonflikt når det gjelder ressursbruk, hva enten dette gjelder veiledning eller kurs og hvorvidt disse blir betraktet som undervisning og/eller forskning. Det er viktig med en bred kulturforståelse i organisasjonen for å unngå en slik prioriteringskonflikt. Det avgjørende vil være å få til en god helhetsforståelse. Viktige momenter i denne diskusjonen har vært hvordan man kan sikre god nok oppfølging av kandidatene, og hvordan sikre at veilederfunksjonen kan styrkes.

I organisasjonsutviklingsprosjektet har alle fakultetene vært inne på temaer knyttet til ph.d.-organisering og kvalitetssikring. Prorektor fremhevet at den faglige diskusjonen om forskerutdanningen ikke skal bestemmes av diskusjonene i organisasjonsutviklingsprosjektet. Prosessen videre for hvordan dette skal håndteres vil bli klart i løpet av høsten.

FU-UU 2/14 UiBs prosess for ny strategi 2015-2020

Prorektor Anne Lise Fimreite innledet og viste til mandatet for den sentrale strategiarbeidsgruppen:

Mandat

- Utarbeide forslag til en overordnet strategi som i samsvar med UiBs kjerneverdier gir rammer for institusjonen i en strategiperiode over fem til ti år
- Identifisere drivkrefter som påvirker og gir føringer for universitetets utvikling
- Formulere forslag til visjoner, mål og prioriteringer for universitetets utvikling
- Legge til rette for at prosessen skjer i åpen, redelig og kritisk dialog mellom arbeidsgruppen og ulike interne miljøer og eksterne samarbeidspartnere

Sentrale spørsmål for fag og forskning er:

- Hva er god UiB-kvalitet og hvordan oppnår vi denne?
- Hvordan sikre langsiktig styrking av forskning og utdanning, samtidig som vi fornyer universitetet?
- Hvordan balansere behovet for faglig bredde med tematiske satsinger på en måte som styrker oss
- Hvordan rekruttere de beste talentene?

- Hvordan møte finansielle utfordringer?
- Hvordan fylle rollen som kunnskapsbasert premissleverandør?

Kommentarene, spørsmålene og innspillene er i det følgende referert til i henhold til de sentrale temaene som ble drøftet i diskusjonen: Mål og prosess, satsningsområder og Mooc.

Mål og prosess

- Prorektor understreket at utarbeidelsen av den nye strategien skal utvikles og formes i et samspill mellom alle nivå og ledd i universitetssamfunnet
- Det ble understreket at prosessen må bygge på analyser av vår egen virksomhet. Er vi så gode som vi tror? For å få belyst dette er det bestilt en ekstern omdømmeanalyse som presenteres i oktober.
- Strategien vil være konsentrert om universitetsideen og vektlegge en innovativ orientering.
- UiB ønsker å være med på endre samfunnet og strategien skal vi se at vi er i stand til «at göra en forskjell»
- Et foreløpig utkast til strategi vil bli lagt frem for Universitetsstyret i august. Utvalgene (FU og UU) vil komme med i behandlingen.

UiBs satsingsområder

- Det ble påpekt at fremtidige satsingsområder skal utvikle UiB og at satsingsområdene må åpnes opp slik at fakultet, fagmiljø og forskere kan se mulighetene og kan komme med bidrag.
- En debatt om begrunnelsen for satsingsområdene ble etterlyst, særlig en diskusjon om UiBs fremtidig strategiske rolle.
- Satsingsområdene slik de er i dag er løsningsorienterte og preges av problemløsende kunnskap. Det ble understreket at også andre typer kunnskap som er viktig for utvikling i forskning og utdanning; problematiserende kunnskap og kritisk undersøkende tenkning.
- Det ble tatt til orde til for en grunnleggende debatt om verdier som ligger til grunn for handlingsorienterte planer.
- Det ble foreslått at den nye strategien må gi plass til universitetets rolle innen formidling og innovasjon og forskerutdanning
- Det ble pekt på at UiB har ansvar for å opprettholde kunnskap og fag som i dag har lav søkning.

MOOCs (Massive open online course)

- UiB er på etterskudd og har arbeidet for sent. Vi vil styrke utdanningen gjennom bruk av digitale hjelpemidler og teknologi.
- MOOCs kan brukes i videregående skole og interesserte og flinke elever et tilbud på universitetsnivå. UiB skal ha et pilotprosjekt med en MOOC innen klima.
- Det er fornuftig å satse på teknologi i undervisningen
- E-læringskurs for veiledere kan bli obligatorisk